

druge. Tako je sv. Josip, jer je bio pravi muž bl. Dj. Marije, a kroz duhovno, moralno radanje u pravom smislu otac božanskog Spasitelja, imao sva prava i dužnosti muža i oca, u koliko su dakako ona pomišljiva prema svetim osobama Isusa i Marije. On je stoga bio glava familije. On je nadalje u ovoj sv. obitelji bio zamjenik vječnog Oca i to na način neisporodivo savršeniji nego ikoje stvorenje. Konačno sv. Josip ušao je kao i bl. Djev. Marija u hipostatski red, u koji spada sve ono, što je direktno i djelotvorno poslužilo ostvarenju hipostatskog sjedinjenja ljudske naravi s drugom božanskom osobom. U taj red osim bl. Djevice Marije ne spada ni jedno biće, jer sve zadaće i službe ostalih bića s jedne strane već pretpostavljaju ostvarenim red hipostatskog sjedinjenja, a s druge bi strane mogle postojati, iako Božji Sin ne bi došao na svijet začecem i rođenjem od Djevice. Očito je nadalje, da je dostojanstvo sv. Josipa zbog djevičanske ženidbene veze s bl. Dj. Marijom, zatim zbog njegovog očinstva, njegovog položaja kao glave obitelji i uključenja u red hipostatskog sjedinjenja te njegove najtjesnije unutarnje veze s Bogom u nekom smislu beskonačno. T. j. sv. Josip, kao pravi otac djeteta Isusa, posjeduje takvu svrhunaravnu uzvišenost i dostojanstvo, kakvo osim bl. Djevice Marije, ne pripada nijednom čovjeku. Ovom uzvišenom dostojanstvu odgovara i osobna svetost sv. Josipa, koja je tolika, da izuzevši bl. Djevicu Mariju nadilazi sve svece. Sve ove odlike čine oslon religioznog poštovanja sv. Josipa. K tomu treba još dodati, da je on patron Crkve. Ovaj protektorat nad Crkvom temelji se na tom, da je sv. Josip glava sv. familije. Prečista Djevica, jer je mati Kristova, jest i majka otkupljenih. Slično i sv. Josip, jer je otac Kristov, jest i otac vjernih i zaštitnik Crkve. Uzvišeni položaj, dostojanstvo i svetost sv. Josipa osnov su njegovog štovanja. To je poštivanje specifično veće od štovanja svih ostalih svetaca. Bogoslovi ga zovu protodulia. Na koncu iznosi pisac kakve je dimenzije poprimio kult sv. Josipa, naročito iza pontifikata Pija XI. (Vor. VI.—XVI.)

Ova iscrpiva predavanja o sv. Josipu s pravom je kritika pozdravila i prozvala dogmatikom sv. Josipa. Sve što nam pruža sv. Pismo i crkvena predaja, tu je podvrgnuto oštroj analizi i znanstvenoj kritici. Iz tih premisa stvara auctor neumoljive logičke zaključke, koji pojavu sv. Josipa u ekonomiji spasenja nada sve snažno osvjetljaju određujući točno njegov položaj, dostojanstvo i svetost, a po tom štovanje, koje mu dugujemo. Ovo strogo znanstveno raspravljanje ipak je izneseno tako pregledno, jasno i lakim stilom, da će knjigu bez teškoće pročitati i naobraženi lajk. Ovo uistinu duboko teološko djelo bit će od velike koristi ne samo onima, koji teže za proširenjem teološkog znanja, nego će biti i bogato vrelo pouke i nadahnuća onima, koji istine sv. vjere imaju tumačiti u školi ili propovijedati u crkvi. Pouka po ovoj knjizi bez dvojbe će ostvariti autorovu želju, da se što više produbi i proširi poznavanje sv. Josipa, a po poznavanju da se rodi i proširi nježna ljubav i poštovanje ovog velikog patriarha. Knjigu toplo preporučujemo.

Dr. Stj. Bakšić.

Recenzija »Kanonskog prava« dra fra Ante Crnice (Bogoslovo v. Smotra, 1937, 429) vrlo je zlo primljena od strane autora ove knjige. U »Novoj Reviji« (1937) napisao je repliku, koju je i u zasebnoj brošuri umnožio i rasturio. U toj svojoj replici ne prima i ne priznaje opravdanom

baš nijedne od mojih primjedaba njegovoj knjizi, pa nekoliko od tih primjedaba nastoji pobiti, a sve ostale paušalno zabacuje, jer smatra »da nije vrijedno s njima se zabavljati«.

Ne mislim se upuštati s O. Crnicom u polemiku, jer to ne smatram ni potrebitim ni korisnim. Ja u svemu ostajem kod svojih primjedaba: komu je do stvari i u nju se razumije, neka ih pažljivo pročita i savni s odnosnim mjestima u Crničinoj knjizi, pa će vidjeti, tko ima pravo. Nisam prijatelj polemika i zato, što se one u pravilu izvrcu u osobnosti i prazne logomahije. U te je vode već prilično zagazio i O. Crnica u svojoj replici, a punom je parom u njima zaplovio mnogopoštovani O. Dr Ante Cikojević. On je smatrao da replika O. Crnice nije dovoljna, pa je i sa svoje strane — osjećajući se mojom recenzijom povređenim, pošto je kao crkveni censor Crničine knjige objavio svoj službeni »Nihil obstat« u obliku obične knjižarske reklame, — napisao u istoj »Novoj Reviji« (1937, 402) članak, u kojemu napada urednika »Bogoslovske Smotre«, moju recenziju i mene u jednom neobično žučljivom tonu. Neka mi oprostí mnogopoštovani O. Cikojević, ali ja njega ne mogu priznati ni stručnjakom ni autoritetom u toj materiji, a ni objektivnim sucem. Naprotiv sam s renomirane stručnjačke strane primio priznanje, da je moja recenzija Crničine knjige bila vrlo blaga i da je škoda, što je ta knjiga u takovom obliku objavljena. **Dr Franjo Herman.**

Croatia orans. Prvi liturgijski kongres, Hvar. Zagreb, 1937, str. 202, Din. 32. — Pod tim je naslovom izašao skup predavanja održanih na prvom liturgijskom kongresu 1936 na Hvaru. Uvodnu riječ imade Preuzvišeni gospodin Miho Pušić, biskup s temom: »Suvremena važnost liturgije«. Iznosivši dijagnozu, da je današnji svijet apostatirao od Boga, nadovezuje na nju centralnu misao svoga predavanja: »A upravo liturgija je najsvetiji javni protest protiv takovom modernom laicizmu, ona je najzgodniji svagdanji ustuk protiv laičkom shvaćanju ljudskoga društva, jer ona neprestano upozorava ljude na apsolutna prava Božja, te ih odvrća od pogubnog utjecaja zlokobnog laičkog duha.«

»Kristova punina u njegovom otajstvenom tijelu«, Bajić o. Leonard. Vrlo lijepo i precizno govori o Otajstvenom Kristu, pa o Kristu kao duši i tijelu Crkve. Kao što je Kant u filozofiji inaugurirao subjektivizam, tako se u liturgiji razvila logički individualistička, neliturgijska pobožnost koju o. Bajić zgodno naziva »kantistička, modernistička pobožnost«.

R. Patè, D. I. »Posvećeni i laički nosioci Kristova svećeništva«. Predavač precizira temu u: hijerarhijski i laički nosioci Kristova svećeništva, i obrađuje tu interesantnu temu u 4 točke i to: starozavjetno i novozavjetno svećeništvo i hijerarhijski i laički nosioci Kristova svećeništva. Podcrtava osobito misao, da laici dobivaju sposobnost približavanja Bogu u žrtvi u sakramentu sv. krsta.

Dr. Hijacint Bošković: Liturgija je prvo, i nenadoknativo vrelo kršćanskoga života. Srž misli koje je iznio dr.